

Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas

VOORWOORD

Beste leden

Ik wil mijn voorwoordje beginnen door openlijk te biechten, boete te doen, en te hopen op vergeving. Ik had beloofd dat 2013 een rustiger jaar werd. 'Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa'. In het voorjaar stellen we TWEE bijzondere uitgaven voor. Hilaire Liebaut zorgt voor hoogstaande historische lectuur door weerom zijn schrijfkunst te koppelen aan doorgedreven historisch onderzoek over de oranjegekleurde periode die het Waasland kenmerkte tussen 1815 en 1848. Ik kijk daar alvast naar uit.

En slechts enkele maanden later wordt u opnieuw uitgenodigd om, als afsluiter van het Mercatorjaar, de voorstelling van een Mercatorpublicatie mee te maken. Ik ben ook tevreden u te melden dat de samenwerking tussen onze vereniging en het SteM in dit dossier optimaal is verlopen.

En zij die onze gerestaureerde Mercatoratlas nog niet hebben kunnen bewonderen, nodigen wij van harte uit om een kijkje te nemen tijdens de Erfgoeddag op zondag 21 april. Ook andere erfgoedspelers openen die dag hun deuren.

Ook kan ik u medelen dat wij enkele lezingen plannen: eentje in het voorjaar over 500 jaar markt en in het najaar zal onze ondervoorzitter Ludo Hemelaer zijn ding doen over de oratorianen in het Waasland.

Kortom, onze vereniging kan het niet laten om steeds weer opnieuw initiatieven te nemen. En dat maakt mij als voorzitter zeer gelukkig. Dank dus, mijn beste bestuursleden, dat jullie steeds opnieuw in gang schieten voor de goede zaak.

Chris De Beer

Voorzitter

BOEKVOORSTELLING

VOORSTELLING BOEK "HET ORANGISME IN HET WAASLAND" VAN HILAIRE
LIEBAUT – MAANDAG 11 MAART 2013 OM 19U. – STADHUIS SINT-NIKLAAS

*De deputatie van de provincie Oost-Vlaanderen
en
het bestuur van de Koninklijke Oudheidkundige Kring
van het Land van Waas
hebben de eer U uit te nodigen
op de voorstelling van de publicatie*

*HET ORANGISME IN HET WAASLAND EN IN HET BIJZONDER IN DE STEDEN
LOKEREN EN SINT-NIKLAAS*

door

Hilaire Liebaut

*op maandag 11 maart 2013 om 19 uur
in de Trouwzaal van het stadhuis van Sint-Niklaas
Grote Markt 1, 9100 Sint-Niklaas*

PROGRAMMA

19.00 **Lieven Dehandschutter**, burgemeester van Sint-Niklaas

Verwelkoming

19.10 **Alain Debbaut**, redactiesecretaris Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas

Vraagesprek met Hilaire Liebaut

19.40 **Jozef Dauwe**, gedeputeerde voor Cultuur

Voorstelling van de publicatie en overhandiging van het eerste exemplaar

19.50 **Annemie Charlier**, schepen voor Cultuur

Uitleiding

20.00 Receptie

Aangeboden door het stadsbestuur van Sint-Niklaas

Gelieve uw aanwezigheid vóór 5 maart 2013 te bevestigen via provincie Oost-Vlaanderen,
Dienst Erfgoed, Woodrow Wilsonplein 2, 9000 Gent, per fax (09 267 71 98) of e-mail
(ignace.van.driessche@oost-vlaanderen.be).

Extra woordje bij de voorstelling van het boek over het orangisme – praktische info

Het provinciebestuur heeft geoordeeld dat de publicatie over het orangisme in het Waasland inhoudelijk zeer hoogstaand is. Daarom wilden zij ook mutatis mutandis een degelijke uitgave verzorgen. In tegenstelling tot de eerste, laaggeschatte aankoop prijs (waardoor het bestuur had beslist om het gratis mee te geven met het jaarboek 2012), besliste het provinciebestuur om de prijs duidelijk op te trekken omwille van de kwaliteitsverhoging. Het bestuur kon dus niet anders dan in dit verhaal gedeeltelijk mee te gaan.

Daarom kunnen de leden (DIE LIDGELD BETAALD HEBBEN IN 2013) het boek aan **18 EUR** bekomen op de avond zelf. Tot 18 mei kunnen de leden het boek op zaterdagvoormiddag (tussen 9.30-12.30u.) aan de voordeelprijs bekomen in de leeszaal van de Kring, Zamanstraat 49 te Sint-Niklaas. Na 18 mei bedraagt de verkoopprijs 25 EUR voor leden en 30 EUR voor niet-leden.

Het boek kan ook worden opgestuurd na betaling van **23 EUR (18 EUR + 5 EUR verzendingskosten)** op het rekeningnummer van de KOKW, Zamanstraat 49 te 9100 Sint-Niklaas **IBAN: BE 50 8508 3519 1418** en **BIC SPAABE22**. Met vermelding in de mededeling van "Boek orangisme", uw naam en adres.

LEDENUITSTAP

LEDENUITSTAP KOKW NAAR OUDENAARDE EN ENAME OP 16 MAART 2013

Markt en Stadhuis Oudenaarde

Provinciaal Erfgoed Centrum Ename

Bondig programma:

- Vertrek Sint-Niklaas Shoppingcentrum (ook te bereiken met openbaar vervoer) 8:00
- Bezoek met gidsen aan de stad en het stadhuis: 9:30
- Ontvangst door het stadsbestuur en Oudheidkundige Kring Oudenaarde: 11:30
- Verplaatsing naar Ename en middagmaal in 'Eenaemsche Vierschaere': 12:30
- Bezoek aan het PAM en PEC in Ename: 14:45
- Afsluiter bij Liefmans Brouwerij (inclusief drankjes): 17:00
- Terug in Sint-Niklaas omstreeks: 20:00

Unieke wandtapijten collectie van Oudenaarde

Kostprijs voor de leden: **49 euro per persoon** (één drank tijdens het middagmaal is inbegrepen). Max. 50 deelnemers.

Inschrijven voor deelname via oudenaarde@kokw.be of via het elektronisch inschrijvingsformulier op de website www.kokw.be of via een bestuurslid (voor zij die over geen e-mailadres beschikken).

*Gelieve uw **naam, aantal deelnemers, e-mailadres en gsm-nummer** waarop u bereikbaar bent tijdens het bezoek op te geven, of in te vullen op het elektronisch inschrijvingsformulier van de website KOKW. Te betalen op rekening nr. IBAN: BE 50 8508 3519 1418 (BIC SPAABE22) van de KOKW. Betaling geldt als inschrijvingsvolgorde.*

Slag bij Oudenaarde 11 juli 1708

Kerk van Ename

Ename behoort tot Oudenaarde, een soms vergeten unieke parel in de Vlaamse Ardennen. Daarom bezoeken we in de voormiddag de stad en de unieke tentoonstelling van Oudenaardse wandtapijten en zilvercollectie in het stadhuis. Een ontmoetingsmoment met het Stadsbestuur en de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde staat op het programma.

Het **Provinciaal Erfgoed Centrum (PEC)** biedt de mogelijkheid tot tijdelijke stockage van erfgoed uit de provincie Oost-Vlaanderen. Tijdens de renovatiewerken aan het **Huis Janssens** zal een deel van de 3D-collectie van onze Oudheidkundige Kring in Ename gestockeerd worden. De voorzitter en het bestuur willen u laten kennismaken met dit PEC, en met het PAM – Ename het **Provinciaal Archeologisch museum Ename** waar we bondig het museum, de romaanse kerk en de opgravingen bezoeken. Met het ingangsticket kunnen de leden KOKW in de loop van 2013 tevens het museum PAM in Velzeke (Zottegem) gaan bezoeken.

De keuze van **16 maart 2013** geeft ons de unieke gelegenheid om in het PEC in contact te komen met de **Boot van Dover 1550 BC**, een 3500 jaar oude boot die na een tentoonstellingsperiode in Boulogne sur Mer van 16/12/2012 tot 26/05/2013 te bezichtigen is in Ename. Daarna gaat de boot naar zijn eindbestemming Dover (UK Kent).

Afsluiten doen we met een bezoek aan de brouwerij van Liefmans (Oudenaarde), zodat we de smaak van de brouwers uit Oudenaarde nog kunnen meebrengen naar Sint-Niklaas.

Vlug inschrijven is de boodschap, want het aantal deelnemers is beperkt tot 50!!

KRINGNIEUWS

KOKW NU OOK OP FACEBOOK EN TWITTER

Sinds twee jaar bekwam de **Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas** (KOKW) via onze webmaster een pagina op **Wikipedia**. Een nobele onbekende van de KULeuven bezorgde ons een vertaling, zodat ook onze Waalse en Franse vrienden kunnen kennis maken met de KOKW in hun eigen taal '**Le Cercle royal archéologique du Pays de Waes**'.

Sinds begin 2013 versterkt de KOKW zijn aanwezigheid op de **sociale media** via een eigen **Facebookpagina** en **Twitterpagina**.

Via onze **Facebookpagina** bekomen we een nieuw uitstalraam, waar activiteiten of "evenementen" zoals Facebook dit noemt zullen worden aangekondigd en fotoverslagen van deze naderhand op zullen verschijnen. Deze moderne vorm van communicatie moet de KOKW. nog meer kenbaar maken vooral bij het jonger publiek, geïnteresseerd in oudheidkunde en cartografie. Vind ons "leuk" en dan zien we hoeveel je belangstelling hebt in je KOKW. Voor Facebook moet je geen eigen account aanmaken om de pagina te raadplegen.

Communicatie via **Twitter** geschiedt in beide richtingen. Word "volger" via een Twitteraccount en je krijgt bij elke KOKW-aankondiging automatisch een Twitterbericht over wat het bestuur en de KOKW van zin is de komende maanden. Via Twitter kan je ook met ons communiceren, uw mening kwijt of voorstellen uiten die de werking van de Kring kan onderbouwen.

De KOKW wil met zijn aanwezigheid op de sociale media zijn functie als erfgoedbewaarder, documentatiecentrum en bijzondere bibliotheek nog meer uitstralen en nationaal en internationaal bekend maken. U kunt de Wikipedia-, de Facebook- en Twitterpagina bereiken via de homepagina van onze website www.kokw.be door te klikken op een van de drie icoontjes.

U hebt alvast geen reden meer om onwetend te zijn over de AGENDA van de KOKW
Wij plannen nog dit jaar de digitale aanwezigheid van de KOKW te versterken via een You Tube videoclip over "De" Wase Oudheidkundige Vereniging sinds 1861.

<https://www.facebook.com/pages/KOKW/493251870715895>

<https://twitter.com/KOKW2>

GEWIJZIGDE OPENINGSUREN LEESZAAL KOKW

Sinds 1 september 2012 zijn **de openingsuren gewijzigd**: leeszaal en documentatiecentrum zijn open **elke zaterdagvoormiddag tussen 9.30u.-12.30u.**

Een bezoek buiten de openingsuren is mogelijk na afspraak via info@kokw.be.

SLUITING BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIECENTRUM OP ZATERDAG

16 MAART 2013

Als gevolg naar de uitstap van de Kring naar Oudenaarde en Ename zullen de bibliotheek en het documentatiecentrum gesloten zijn op zaterdag 16 maart a.s.

GRATIS MUSEUMKAART STEDELIJKE MUSEA SINT-NIKLAAS VOOR KOKW-LEDEN

De stad Sint-Niklaas en het SteM bieden de leden van de KOKW een **gratis museumjaarkaart** aan. Weldra vindt u deze kaart in uw brievenbus, samen met het voorjaarsprogramma met het SteM en de folder i.v.m. heropening Mercatormuseum en -activiteiten. Hiermee krijgen de KOKW-leden gratis toegang tot de activiteiten van de Stedelijke Musea, zoals tentoonstellingen, Mercatorlezingen, enz. Het bestuur waardeert ten eerste deze geste van het stadsbestuur.

ACTIVITEITEN SteM

Dinsdag 12 maart om 20u. – Mercatorlezing – De Globus Cruciger en de Cartografie

Wat kan de rijksappel ons vertellen over de beeldvorming van de middeleeuwse cartografie? Welke heiligen en welke koningen maakten gebruik van de rijksappel en welke link kan er gelegd worden met de middeleeuwse OT kaarten?

Lezing verzorgd door Harry van Royen, medewerker Stedelijke Musea, in SteM.

Dinsdag 19 maart om 20u. – Mercatorlezing – De cartografie van de Schelde

De Schelde als economische ader en geopolitieke grens heeft zijn sporen nagelaten in het landschap, en dus ook op kaarten. Van de middeleeuwen tot vandaag is er een gevarieerd aantal kaarten van de Schelde en zijn omgeving gemaakt. Elk vertelt een specifiek verhaal dat past in het groter verhaal over de geschiedenis van deze stroom. Zeker in een jaar dat de 150ste verjaardag van de afkoop van de Scheldetol wordt gevierd, mag het cartografisch verhaal op de voorgrond geplaatst worden.

Lezing verzorgd door Eddy Maes, conservator cartografische collectie KOKW, in SteM.

Dinsdag 26 maart om 14.30u. – De conservator van de Stedelijke Musea, Ward Bohé, geeft een rondleiding doorheen het vernieuwde Mercatormuseum

Ontdek de globes van Mercator, oude atlanten en andere kaarten, gelardeerd met de presentaties van Mercator Digitaal, de succesvolle tijdelijke tentoonstelling van de Stedelijke Musea in het Mercatorjaar 2012. Nu permanent geïntegreerd bij alle oude cartografische waarden.

Plaats: SteM Zwijgershoek - Toegangstarief 4€, 3€ kortingstarief, museumkaart gratis - Rondleiding gratis - Reservatie via 03 778 34 50 of stedelijke.musea@sint-niklaas.be

Dinsdag 26 maart om 20u. – Mercatorlezing – Map-i: Mercator Revisited

Inge Panneels is als glaskunstenares de eerste Artist in Residence van het Mercatormuseum. Zij geeft toelichting bij de cartografische geïnspireerde kunstwerken in glas die de heropening van het Mercatormuseum extra glans geven.

Lezing verzorgd door Inge Panneels, docent Architectural Glass aan het National Glass Centre aan de Universiteit van Sunderland (UK) en glaskunstenaar (Idagos), in het Mercatormuseum.

EEN GLOEDNIEUW MERCATORMUSEUM IN DE STAD – HEROPENING MERCATORMUSEUM OP ZONDAG 24 MAART 2013 – GRATIS TOEGANG VOOR KOKW-LEDEN VANAF 14U.

Schatten van Mercator

De zeldzame aardglobe (1541) en de hemelglobe (1551), onlangs opgenomen in de Vlaamse topstukkenlijst, blijven dé blikvangers van het museum. De rijke verzameling atlassen, van een Ptolemaeus-editie uit 1584 tot de postume versie van 1638, schittert in de vitrines. Het chronologisch verhaal wordt aangevuld met een zorgvuldig samengestelde selectie kaarten van de 17de tot de vroege 20ste eeuw.

Multimediale tentoonstelling

Zeven kiosken brengen een digitale presentatie van verschillende aspecten van Mercators leven en werk. Computeranimaties, videoreportages en interactieve aanraakschermen plaatsen de kaarten, atlassen en globes in een spannende hedendaagse context. Je maakt een reis rond de wereld uit de 16de eeuw: een projectie zoomt in op diverse details van de roterende *aardglobe* van 1541. Voor extra spektakel zorgen de 51 intrigerende sterrenbeelden van de *hemelglobe* die langzaam oplichten. Een spannende documentaire aan boord van het onderzoeksschip de Belgica onthult alle geheimen van de wereldvermaarde *Mercatorprojectie* die de basis legde voor de moderne navigatie op zee. Rasacteur Vic De Wachter kruipt in de huid van *Mercator* en neemt je mee naar de plaatsen waar hij gewoond en gewerkt heeft.

Geen museum over Mercator zonder het te hebben over zijn tijdgenoten die als opdrachtgever, wetenschapper, cartograaf of handelaar bezig waren met cartografie. Vijftien figuren spreken je aan en brengen deze *cartografische connectie* weer tot leven. Grote aanraakschermen geven digitale toegang tot de accurate *Kaart van Vlaanderen* (1540). Je kan er zelf aan de slag en inzoomen op historische kaarten én recente topografische kaarten en luchtfoto's. En dit voor zes gebieden met een verschillende landschappelijke ontwikkeling.

Het museum presenteert tenslotte *drie Mercatoratlassen uit 1584, 1595 en 1607* waarin je digitaal kan gaan grasduinen.

Info:

Zamanstraat 49, Sint-Niklaas (ingang via park)

Openingsuren: din. – zat. 14.00 – 17.00 u / zon. 11.00 – 17.00 u

Toegangsprijzen: individuele bezoekers: 5 EUR - individuele bezoekers met korting: 4 EUR -
- houders kansenpas: 2,50 EUR - houders museumkaart, lerarenkaart...: gratis

Tel: 03/ 778 34 50 – stedelijke.musea@sint-niklaas.be – <http://musea.sint-niklaas.be>

Een realisatie van de stad Sint-Niklaas in samenwerking met de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas en de Universiteit Gent Vakgroep Geografie.

Tentoonstelling 'Bonaparte aan de Schelde – Antwerpen in een Franse stroomversnelling' – van 23 maart tot 30 juni 2013 in het MAS

De KOKW leent een topstuk uit haar collectie uit aan het MAS in het raam van de tentoonstelling "Bonaparte aan de Schelde" van 23 maart tot 30 juni 2013, nl.: de Chappe-telegraaf.

De Chappe-telegraaf van de KOKW werd op de kerktoren van Sint-Gillis-Waas geplaatst van 1809 tot 1810. De telegraaf werd gebruikt om snel berichten over grote afstanden door te geven. Het systeem van optische telegrafien bestond uit een keten van seintorens op onderlinge afstanden van 10 à 20 km. Op een toren bevond zich een seinpaal met armen, die in een bepaalde stand konden worden gezet. Tijdens de Europese veroveringen van Napoleon werd de lijn Parijs-Rijsel via Brussel en Antwerpen doorgetrokken tot Amsterdam en de lijn die van Parijs naar het zuiden liep tot Venetië.

De tentoonstelling in het MAS is een unieke gelegenheid om de Chappe-telegraaf opgesteld te zien staan. Het object heeft zo een omvangrijke afmeting, dat het binnen de KOKW enkel in ontmantelde staat wordt bewaard.

Provinciale prijzen voor geschiedkundig onderzoek 2012 en 2013

In **2012** schreef het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen in de brede sector van het geschiedkundig onderzoek drie prijzen uit, meer precies de jaarlijkse prijs voor **geschiedenis**, de tweejaarlijkse prijs voor genealogie en de driejaarlijkse prijs voor **kunstgeschiedenis** en **archeologie**.

- De provinciale prijs voor historisch onderzoek voor **geschiedenis** 2012 werd toegekend aan **Frederik Dhondt** uit Huise, voor zijn studie: Op zoek naar glorie in Vlaanderen. De Zonnekoning en de Spaanse Successie, 1707-1708.
- De deputatie kende de provinciale prijs voor historisch onderzoek voor **genealogie** (bronnenstudies) 2012 toe aan **dr. Herman Van Isterdael** uit Okegem voor zijn studie: Families en personen te Okegem (Ninove) (12e eeuw-1909) en Impegem (Liedekerke) (17e eeuw-1804).
- Op voorstel van de jury kende de deputatie de provinciale prijs voor historisch onderzoek voor **kunstgeschiedenis** en archeologie 2012 toe aan **prof. dr. Wim De Clercq** uit Knesselare voor zijn studie: Lokale gemeenschappen in het Imperium Romanum. Transformaties in rurale bewoningsstructuur en materiële cultuur in de landschappen van het noordelijk deel van de civitas Menapiorum.

Ook voor **2013** schrijft het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen prijzen uit voor historisch onderzoek. Dit jaar zijn er twee prijzen: de jaarlijkse prijs voor **geschiedenis** en de driejaarlijkse prijs voor **volkskunde**.

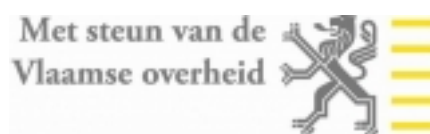
Voor meer inlichtingen en het reglement kunt u terecht op deze link http://www.oost-vlaanderen.be/public/cultuur_vrijetijd/cultuur/cultuurprijzen/geschiedenis_en_volkskunde/index.cfm of neemt u contact op met de provinciale dienst Erfgoed, t.a.v. Ignace Van Driessche, beleidsmedewerker geschiedenis, Woodrow Wilsonplein 2, 9000 Gent, 09-267 72 62.

Parochieregisters en registers van de burgerlijke stand gratis online raadpleegbaar.

Voortaan kan u online en gratis bijna 25.000 parochieregisters en registers van de burgerlijke stand raadplegen via de website van het Rijksarchief (<http://search.arch.be/nl>).

Om de gedigitaliseerde registers van de 16de eeuw tot 1912 te kunnen consulteren moet u wel eerst een account aanmaken via <http://search.arch.be/nl/component/user/register>.

Met dank aan:

Verantwoordelijke uitgever Nieuwsbrief KOKW: Chris De Beer, voorzitter,
postbus 144, 9100 Sint-Niklaas; e-mail: info@kokw.be; www.kokw.be